

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Membrum V. De Regulis circa voces.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

verbia: In diebus illis: non solum, quae facta sunt, sed etiam profecti, adiungantur. Ita S. Chrysostomus homil. 10. in cap. Matth. ubi exemplo ex cap. 23. Matthæi petito id confirmatur. Ubi dicitur: *Va autem praeignantibus in illis diebus.*

Regula 9. *Frequenter in S. Scriptura aliquid tunc fitur, quando innotescit, & non quando actu fit.* Ita S. Augustinus l. 83. qq. 9. 69. sic Christus Matth. ult. dixit: *Data mihi omnis potestas in caelo, & in terra.* Non quod non iam data fuerit, sed quia post resurrectionem innotescit. Sic & idem Christus Luc. 2. dicitur profecisse, *etate sapientia &c.*

MEMBRUM V.

De Regulis circa Voces.

Regula 1. *Multi verba aut voces in scriptura ambigunt, imò etiam oppositas habent significationes.* Ita Salmeronius leg. 15. reg. 32. Et patet in voce *Benedicere*, quae interdum significat *Laudare* juxta illud: *Benedicam Dominum in tempore.* Psal. 33. Interdum *benefacere*, uti Gen. 24. *Domine benedixit Domino meo valde.* Interdum *maledicere* Job. c. 2. *Benedic DEO, & morere.* Sic etiam extenditur interdum significat *percutere vel nocere* juxta illud: *Ubi visis i. Reg. 24. Non mittam manum meam, in Christum misi.* Interdum *orare* significat ut Isaia 1. *Cum extiteris manus vestras, avertam oculos meos à vobis.* Interdum idem ac *benefacere* significat, ut Prov. 31. *Palmas suavitatis dicit ad pauperem.*

Regula 2. *Multi voces in S. Scriptura iuxta idem Hebraicum habent peculiare significationes: uti Salmeronius leg. 33. sequentibus verbis ostendit.* *Dare manum*, idem ac *subjicere se* juxta illud Thren. 5. *Aegypto dedimus nosmetipsos.* *Edificare domum*, idem est, ac *posteris relinquere*, quod fitu Lia & Rachel Gen. 29. *domum Israël edificasse dicitur.* *Ingredi & egredi* significat *praestare officium suum*, uti Salomon dicebat 3. Reg. 3. *Ego sum Puer parvulus, & non egressum & introitum meum.* *Cognoscere & alloqui* significat *concupiscere cum illa*, uti patet ex c. 4. Gen. dicitur: *Adam cognovit uxorem suam.* Et Cant. 8. *Quis habet*

quus Sorori in die, quando alloquenda est, id est, desponsanda,
 & à Viro cognoscenda. Loqui ad cor consolari significat
 juxta illud Isaia 40. Loquimini ad cor Ierusalem, & advocate
 eam. Facere foetere est odiosum facere, qui prius gratus erat;
 sic Gen. 34. dicitur: Turbâstis me, & foetere fecistis Chana-
 nais; ubi Interpres habet, odiosum fecistis. Movere caput,
 post aliquem, est irridere aliquem, uti Isaia 27. dicitur: Post
 se caput movit, Filia Hierusalem. & clarius Psal. 20. Omnes vi-
 dentes me deriserunt me; locuti sunt labiis, & moverunt caput.
 Movere verò caput super aliquem est de malo ejus dolere, uti
 videre est Jerem. 18. Omnis, qui praterierit per eam, obstupe-
 scet, & movebit caput suum. Animam in manibus portare,
 idem significat, ac in discrimine versari juxta Psal. 118. Ani-
 ma mea in manibus meis semper. Ambulare coram DEO est
 eum præsentem imaginari juxta illud Gen. 17. Ambula co-
 ram me, & esto perfectus. Ambulare autem cum DEO idem
 est ac facere voluntatem ejus, quo sensu Noë Gen. 5. Vir ju-
 stus fuisse, & cum DEO ambulasse dicitur. Pedes contegere
 significat alvum purgare. Hinc 1. Reg. c. 24. Saul ingressus
 speluncam ad contegendos pedes dicitur. Silere frequenter
 idem significat in S. Scriptura; ac à bello quiescere juxta illud
 Isaia 14. Conquievit, & siluit omnis terra. Cadere de sermo-
 nibus, idem significat ac non implere, uti de Samuele 1. Reg.
 3. dicitur: Non cecidit ex omnibus verbis eius in terram. Ne-
 minem salutare per viam significat magnam celeritatem iti-
 neris. Hinc Christus Apostolis Luc. 9. dixit: Neminem per
 viam salutaveritis. Non relinquere mingentem ad parietem
 Hebræis est familiare, & significat, nulli masculo parcere,
 modo nec cani ejus, cujus est proprium ad parietem mingere.
 Regula 3. Non pauca etiam voces alio in sensu à S. Scri-
 ptura accipiuntur, quàm primo aspectu videntur habere. Sic
 juxta S. Hieronymum in c. 1. Matth. Primogenitus à S. Scri-
 ptura vocatur non is duntaxat, quem alii Fratres nascendo se-
 quuntur, sed is etiam, qui primò natus est; alioqui enim de-
 iussent Israëlita jussi offerre Domino, aut Sacerdotibus,
 quod aperit vulvum, expectare in oblatione, donec vide-
 nt, an alius post Primogenitum nasceretur. Sic etiam Fæ-
 rentiam agere, non semper idem est, ac converri; alioqui
 hab deberet dici conversus ad Dominum, ut rectè notat
 Rupert-

D

Ruper-

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

Rupertus Abbas in c. 5. Osee. Qui etiam in c. 1. Amos. ostendit, non idem esse *Fugere Dominum, & fugere à facie Domini*, illud enim semper malum est; hoc non item, cum nihil aliud sit, quam refugere sententiam vel tremendum propositum DEI, quod etiam is, qui diligit DEVM, facere potest. In modo *Clamare* in S. Literis non semper magnæ vocis emissionem, sed scientiæ & dogmatum magnitudinem, & compunctum significat, teste S. Hieronymo in cap. 4. Galat. ubi Apostolus dicit: *In quo clamamus, Abba Pater.* Spiritus quoque, si sine addito proferatur, semper in bona partem accipitur; malus verò Spiritus semper cum addimento exprimitur. Ita S. Hieronymus in c. 2. Micheæ. dicitur Galat. 5. *Si Spiritu vivimus, Spiritu & ambulemus.* contrario Luc. 11. *Cum immundus Spiritus exierit.*

MEMBRUM VI.

De Regulis circa Sensum.

Regula 1. Nunquam ad spirituales sensum indagandum progredi oportet, priusquam literalis sensus cognitus est. Augustinus l. 8. de gen. indicat, dum ait: *Cur non potest thorem simpliciter Scriptura sequimur in narratione veterum, res verè gestas prius intelligentes, tum de numeris, quid aliud significant, perscrutantes?*

Regula 2. Nihil est sub sensu spirituali alicui loco tradendum, quod non per alium locum in sensu literali manifestatum inveniat. Ita iterum S. Augustinus, & uterque mens ac Origenes apud Salmeronem proleg. 19. can.

Regula 3. In sensu spirituali statuendo nihil est ab una & eadem dicto vario aut contrario modo accipiendum. Salmeron l. c. can. 12. cum enim etiam in literali sensu propter Metaphoras aut rerum varias naturas idem commutabiliter mirum videri non debet, si etiam in mystico sensu, quod liberius est, hoc reperiat. Hinc idem serpentis quandoque Dæmonem, ut Gen. c. 3. quandoque Christum quandoque Detractorem significat.

Regula 3. Quandounque S. Scriptura mentionem de Rege Messia, eiusque proprietatibus, aut sponsa &c. &c. vita aeterna per varia præmia explicata, in mystico sensu